

صداوسیما جمهوری اسلامی ایران

معاونت سیاسی

خاکریز و پایگاه فرهنگی، تعبیر رهبر معظم انقلاب درباره مسجد

شاخص سازی بیانات در دیدار ائمه جماعات مساجد استان تهران

۱۳۹۵/۰۵/۳۱

پژوهش خبری
معاونت سیاسی
صداوسیما

فرآورده‌های خبری و تولیدات پژوهشی در بخش های زیر قابل دسترس است:

– وب سایت خبرگزاری صداوسیما (سرویس پژوهش) <http://www.iribnews.ir>

– گروه تلگرام پژوهش خبری صداوسیما <https://telegram.me/pajooheshkhabar>

پژوهشگر: امید جلوداریان

فهرست مطالب

عنوان

صفحه

□ مقدمه.....	۱
فصل اول: نمودار سازی بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار ائمه جماعات مساجد استان تهران	۲
الف - نمودار مؤلفه های کانونی در بیانات در دیدار ائمه جماعات مساجد استان تهران.....	۳
ب - نمودار کلی شاخص های محوری در بیانات در دیدار ائمه جماعات مساجد استان تهران.....	۴
ج - نمودار پرسش هایی که در بیانات در دیدار ائمه جماعات مساجد استان تهران پاسخ داده شد.....	۱۲
د - نمودار بررسی بیانات در دیدار ائمه جماعات مساجد استان تهران از زاویه آینده نگری.....	۱۳
هـ - نمودار برخی از مهمترین موارد و مصادیق در بیانات در دیدار ائمه جماعات مساجد استان تهران.....	۱۴
فصل دوم: مهمترین موضوعات و محورهای بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار ائمه جماعات مساجد استان تهران	۱۵
الف - مفاهیم کانونی در بیانات در دیدار ائمه جماعات مساجد استان تهران.....	۱۶
ب - شاخص های محوری بیانات در دیدار ائمه جماعات مساجد استان تهران.....	۱۸
ج - پرسش ها و شبهه هایی که در بیانات در دیدار ائمه جماعات مساجد استان تهران پاسخ داده شد.....	۲۶
د - بررسی بیانات در دیدار ائمه جماعات مساجد استان تهران از زاویه آینده نگری.....	۲۹

□ مقدمه

در این پژوهش که به بررسی بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار ائمه جماعات مساجد استان تهران در تاریخ ۱۳۹۵/۰۵/۳۱ اختصاص دارد، به سه شاخص یعنی "مسجد"، "وظایف امام جماعت" و "تبیین نماز" اشاره، محورهای مرتبط با آنها گردآوری و مؤلفه‌های کانونی، شاخص‌های محوری، پرسش‌ها و شبهه‌ها و مصادیق مربوط، استخراج و به استناد عین عبارات آورده شده است. در بخش دیگر نیز بیانات رهبر معظم انقلاب از زاویه تحلیل محیطی و آینده‌نگری بررسی شده است.

در شاخص اول که محور و شاخص اصلی بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار ائمه جماعات استان تهران است، به پایگاه و خاکریز فرهنگی بودن مسجد اشاره و بر پایگاه بودن این مکان برای مشورت، خودسازی، انسان‌سازی، تعمیر دل و دنیا، مقابله با دشمن، زمینه‌سازی برای ایجاد تمدن اسلامی، بصیرت‌افزایی، رشد فعالیت‌های فرهنگی، هدایت فرهنگی، کسب بصیرت فرهنگی و بصیرت سیاسی تأکید شده است.

رهبر معظم انقلاب اجتماع در مسجد را از ابتکارات اسلام می‌دانند و معتقدند که مسجد محل پمپاژ فکرها و پراکندن وظایف است. ایشان از تأثیر چشمگیر ارتباط با مردم در مسجد سخن می‌گویند و در اظهارنظری دقیق تأکید می‌کنند که تأثیر سخنرانی در مسجد و مجالس روضه خوانی و وعظ و خطابه، حتی از نطق تلویزیونی و فضای مجازی هم بیشتر است.

رهبر معظم انقلاب همچنین بر برپایی نماز جماعت هر سه وقت در مسجد و باز بودن در مسجد از پیش از ظهر تا شب بعد از نماز عشا، برنامه ریزی درست برای جذب جوانان به مسجد و لزوم حفظ و تبیین تاریخ و سرگذشت جذاب مساجد تأکید می‌کنند و با اشاره به آتش زدن مسجدالاقصی در روز مسجد، معتقدند به این روز باید با نگاه انقلابی نگریست.

رهبر انقلاب در شاخص دیگر، وظایفی برای امام جماعت بر می‌شمارند که عبارت‌اند از: تبیین نماز، اقامه نماز، اقامه حق و عدل، اقامه دین، ابلاغ احکام دینی، وقت‌شناسی در خصوص حضور در مسجد، اهمیت دادن به شغل امامت جماعت، خواندن با کیفیت نماز و گفتگو با مردم و تبیین مسائل.

اشاره دیگر رهبر انقلاب به متوقف بودن پیکره عظیم دین به نماز است. ایشان در این باره به لزوم همراه بودن نماز با ذکر، لزوم تبیین مسئله نماز، لزوم توجه به مفاهیم نماز، لزوم توجه به مخاطب نماز، لزوم رهایی از ریا به هنگام نماز و لزوم رسیدن به عمق اذکار نماز تأکید می‌کنند.

مدیریت پژوهش‌های خبری

۱۳۹۵/۰۶/۰۹

فصل اول:

پژوهش خبری
معاونت سیاسی
صداوسیما

نمودار سازی

بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار ائمه
جماعات مساجد استان تهران

- ۱- ارتباطات فکری در مسجد
- ۲- محل پمپاژ فکرها
- ۳- مجالس روضه خوانی و فضای مجازی
- ۴- هسته مقاومت
- ۵- خاکریز و حصار فرهنگی
- ۶- ایمان دینی
- ۷- اسلام انقلابی
- ۸- پایگاه بصیرت افزایی
- ۹- پیش نمازی محض (سکولاریسم)
- ۱۰- اسلام مقتدر
- ۱۱- بصیرت فرهنگی
- ۱۲- سران فتنه
- ۱۳- بصیرت سیاسی
- ۱۴- جاذبه مساجد

ب - نمودار کلی شاخص‌های محوری در بیانات در دیدار ائمه جماعات مساجد استان تهران:

الف - مسجد

- ۱- اجتماع در مسجد، از ابتکارات اسلام
- اهمیت گردهمایی مردمی بر محور نماز و محور ذکر
- ۲- مسجد، مرکزی برای تعلیم
- ۳- مسجد هسته مرکزی فعالیت‌های پیش از انقلاب
- ۴- مسجد محل پمپاژ فکرها و پراکندن وظایف
- ۵- تأثیر چشمگیر از تباط با مردم در مسجد
- تأثیر بیشتر سخنرانی در مسجد از نطق تلویزیونی و فضای مجازی:
- مهاس روضه خوانی
- مهاس وعظ و خطابه
- ۶- مسجد هسته مقاومت
- (الف) مقاومت فرهنگی (خاکریز فرهنگی)
- (ب) مقاومت سیاسی
- (ج) مقاومت امنیتی
- (د) مقاومت نظامی
- ۷- پایگاه بودن مسجد
- پایگاهی برای مشورت
- پایگاهی برای خودسازی
- پایگاهی برای انسان سازی
- پایگاهی برای تعمیر دل و دنیا
- پایگاهی برای مقابله با دشمن
- زمینه ساز ایجاد تمدن اسلامی
- پایگاهی برای بصیرت افزایی
- پایگاه مقاومت
- پایگاه رشد فعالیت‌های فرهنگی
- پایگاه هدایت فرهنگی
- پایگاه بصیرت فرهنگی
- پایگاه سیاست :
- سیاسی بودن اسلام مقتر
- مسیر، کانون اصلی اسلام مقتر
- سیاست یعنی نزدیک شدن به حرکت عمومی جامعه یا زاویه گرفتن از آن
- سیاست در دل فرهنگ
- کسب بصیرت سیاسی:
- فهم اینکه چه کسی ما را به کجا می برد
- فهم اینکه آیا حرکت ما به سمت اهداف اسلامی است
- فهم اینکه آیا حرکت ما به سمت ترین روزافزون جامعه است
- فهم اینکه آیا حرکت ما به سمت پرمیالاتی بیشتر مطابق با میل دشمن است
- فهم اینکه آیا حرکت ما به سمت دلبستگی بیشتر به اقطاب مخالف دین است
- ۸- تأکید بر برقراری مسجد
- برپایی نماز جماعت هر سه وقت در مسجد
- باز بودن در مسجد از پیش از ظهر تا شب بعد از نماز عشا
- ۹- برنامه ریزی برای جذب جوانان به مسجد
- مسجد نباید فقط جایگاه پیرمردها و میانسال ها باشد
- گذاشتن وسایل سرگرمی در مسجد راه جذب جوانان نیست
- تصرف دل، راه جذب جوانان به مسجد:
- نزدیک بودن دل جوان به فطرت الهی
- انس پیرا کردن دل جوان با تصایح و مطالب معنوی و سلوکی و عرفانی
- ۱۰- لزوم حفظ و تبیین تاریخ و سرگذشت جذاب مساجد
- قدمت مسجد
- علمای مسجد
- امامان جماعت مسجد
- شهدای مسجد
- ۱۱- روز مسجد، روزی انقلابی
- لزوم نگاه انقلابی به روز مسجد:
- آتش زرن مسهرالاقهی
- مقابله با دشمن صهیونیست

ب - امام جماعت

- ۱- تبیین نماز
- ۲- حسنات و وزر مامومین بر دوش امام جماعت
- ۳- اقامه نماز
- ۴- اقامه حق و عدل
- ۵- اقامه دین
- ۶- ابلاغ احکام دینی
- ۷- وقت شناسی در خصوص حضور در مسجد
- ۸- اهمیت دادن به شغل امامت جماعت
- ۹- خواندن با کیفیت نماز
- ۱۰- گفتگو با مردم و تبیین مسائل

ج - نماز

- ۱- ستون دین بودن نماز
  - متوقف بودن پیکره عظیم دین به نماز
  - لزوم همراه بودن نماز با ذکر
- ۲- لزوم تبیین مسئله نماز
  - توجه به مفاهیم نماز
  - توجه به مخاطب نماز
  - رهایی از ریا
  - رسیدن به عمق اذکار نماز
  - عبودیت انحصاری خداوند
  - استعانت انحصاری از خداوند

۱- اجتماع در مسجد، از ابتکارات اسلام

۲- مسجد، مرکزی برای تعلیم

۳- مسجد هسته مرکزی فعالیت های پیش از انقلاب

۴- مسجد محل پمپاژ فکرها و پراکندن وظایف

۵- تاثیر چشمگیر ارتباط با مردم در مسجد

۶- مسجد هسته مقاومت

۷- پایگاه بودن مسجد

۸- تاکید بر برقراری مسجد

۹- برنامه ریزی برای جذب جوانان به مسجد

۱۰- لزوم حفظ و تبیین تاریخ و سرگذشت جذاب مساجد

۱۱- روز مسجد، روزی انقلابی

۱- اجتماع در مسجد، از ابتکارات اسلام
- اهمیت گردهمایی مردمی بر محور نماز و محور ذکر

۲- مسجد، مرکزی برای تعلیم

۳- مسجد هسته مرکزی فعالیت های پیش از انقلاب

۴- مسجد محل پمپاژ فکرها و پراکندن وظایف

۵- تاثیر چشمگیر ارتباط با مردم در مسجد

- تاثیر بیشتر سخنرانی در مسجد از نطق تلویزیونی و فضای مجازی

- مجالس روضه خوانی

- مجالس وعظ و خطابه

۶- مسجد هسته مقاومت

(د) مقاومت نظامی

(ج) مقاومت امنیتی

(ب) مقاومت سیاسی

(الف) مقاومت فرهنگی
(خاکریز فرهنگی)

۷- پایگاه بودن مسجد

- پایگاهی برای مشورت

- پایگاهی برای خودسازی

- پایگاهی برای انسان سازی

- پایگاهی برای تعمیر دل و دنیا

- پایگاهی برای مقابله با دشمن

- زمینه ساز ایجاد تمدن اسلامی

- پایگاهی برای بصیرت افزایی

- پایگاه مقاومت

- پایگاه رشد فعالیت های فرهنگی

- پایگاه هدایت فرهنگی

- پایگاه بصیرت فرهنگی

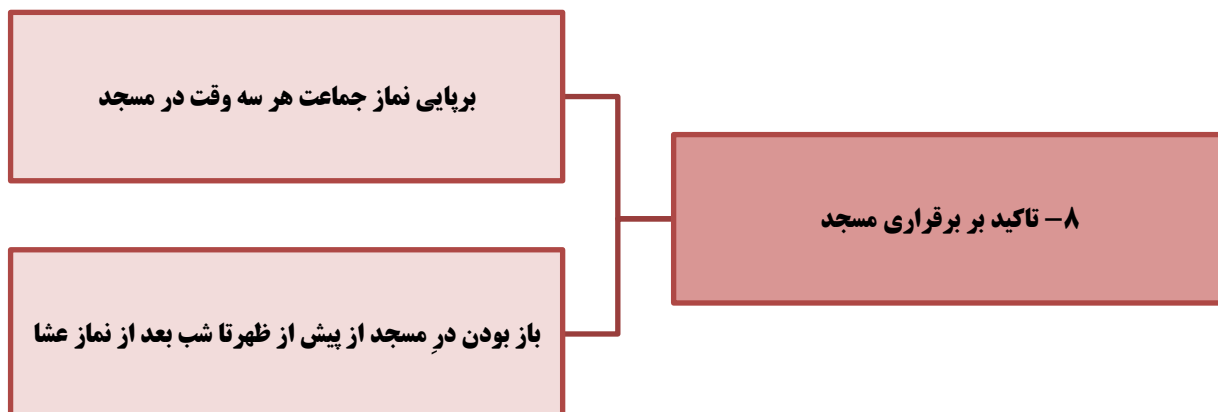
- پایگاه سیاست

کسب بصیرت سیاسی

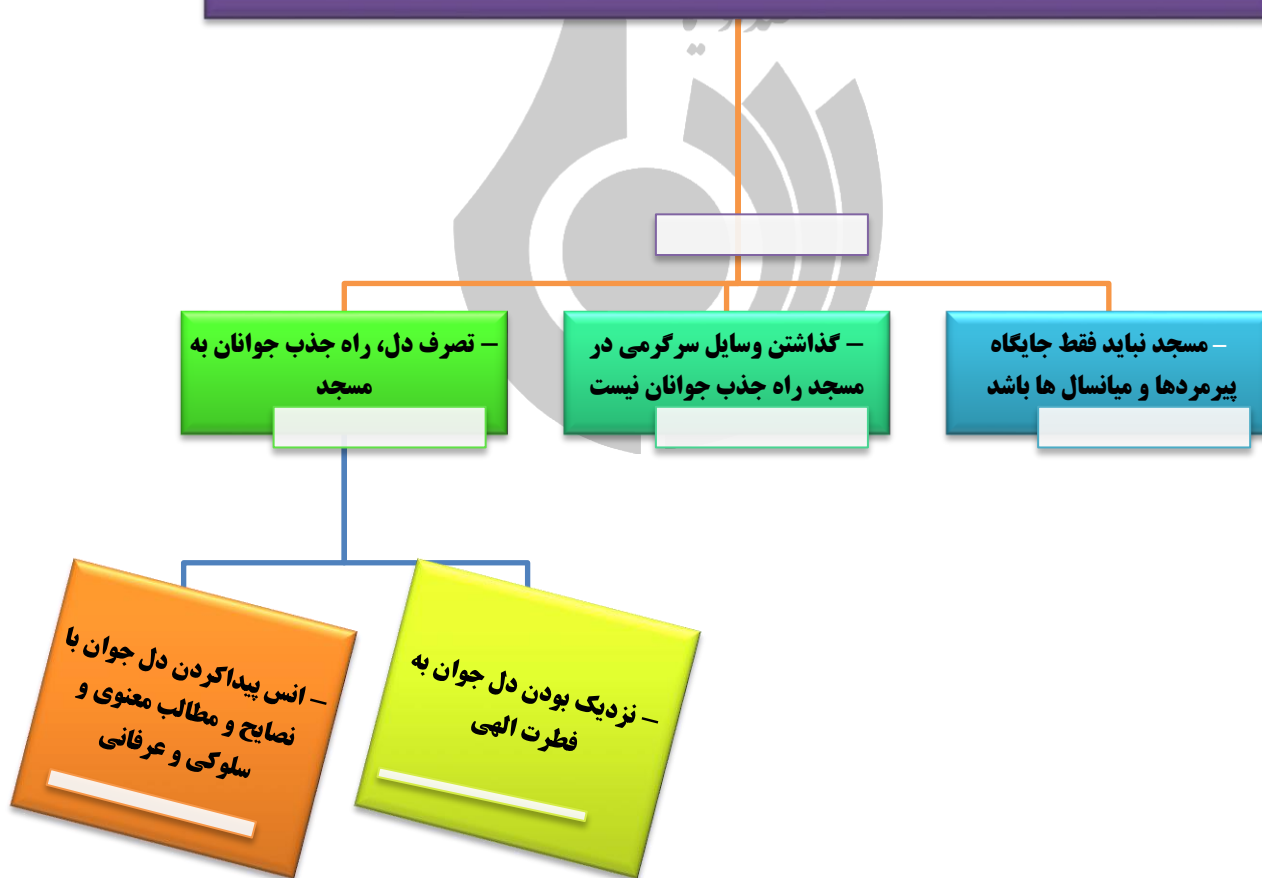
- سیاسی بودن اسلام مقتدر
- مسجد، کانون اصلی اسلام مقتدر
- سیاست یعنی نزدیک شدن به حرکت عمومی جامعه با زاویه گرفتن از آن
- در دل فرهنگ بودن سیاست

- فهم اینکه چه کسی ما را به کجا می برد
- فهم اینکه آیا حرکت ما به سمت اهداف اسلامی است
- فهم اینکه آیا حرکت ما به سمت تدبیر روزافزون جامعه است
- فهم اینکه آیا حرکت ما به سمت بی‌میلانی بیشتر مطابق با میل دشمن است
- فهم اینکه آیا حرکت ما به سمت دل‌باختگی بیشتر به اقطاب مخالف دین است

۸- تاکید بر برقراری مسجد

۹- برنامه ریزی برای جذب جوانان به مسجد

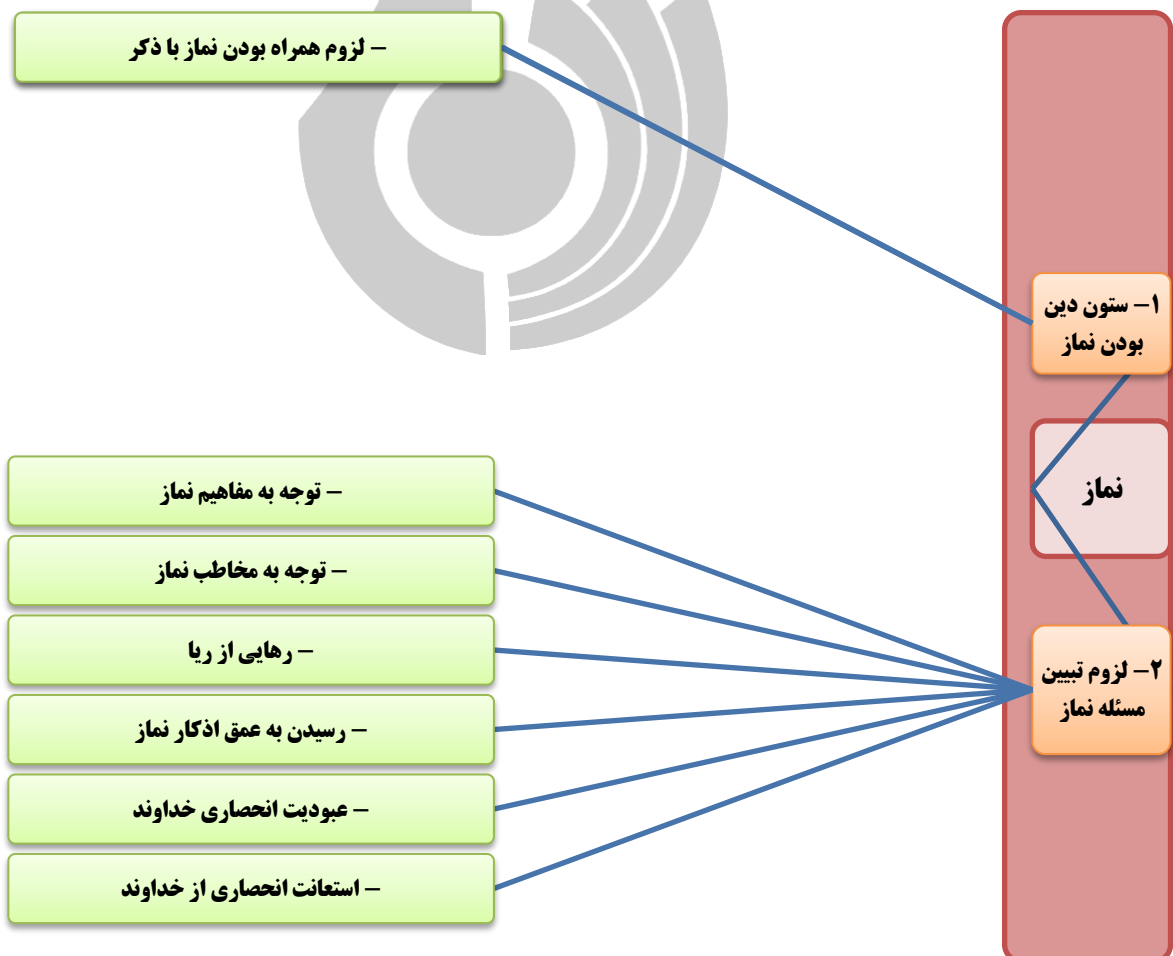
۱۰- لزوم حفظ و تبیین تاریخ و سرگذشت جذاب مساجد

ب - امام جماعت

ج - نماز

ج - نمودار پرسش‌هایی که در بیانات در دیدار ائمه جماعات مساجد استان تهران پاسخ داده شد

د - نمودار بررسی بیانات در دیدار ائمه جماعات مساجد استان تهران از زاویه آینده‌نگری:

۱- اجتماع در مسجد بر محور ذکر و نماز

فرصت:

- ۱- تعاون در امور خیر
- ۲- بسیج در مقابل دشمن
- ۳- انجام دادن امور شهر و محله
- ۴- یادگیری و تعلیم

۲- ایمان دینی

تهدید در صورت نبود:

- ۱- پیروز نشدن انقلاب و به وجود نیامدن نظام
  - ۲- رفتن نظام زیر چتر سلطه
- فرصت در صورت وجود:
- تکانه شدید در نظام سلطه

۳- پایگاه بودن مسجد

فرصت:

- مشورت
- خودسازی
- انسان سازی
- تعمیر دل و دنیا
- زمینه سازی ایجاد تمدن اسلامی
- بصیرت افزایی
- رشد فعالیت های فرهنگی
- بصیرت فرهنگی و سیاسی

۴- بصیرت سیاسی

فرصت:

- فهم اینکه چه کسی ما را به کجا می برد
- فهم اینکه آیا حرکت ما به سمت اهداف اسلامی است
- فهم اینکه آیا حرکت ما به سمت تدبیر روزافزون جامعه است
- فهم اینکه آیا حرکت ما به سمت بی‌مبالاتی بیشتر مطابق با میل دشمن است
- فهم اینکه آیا حرکت ما به سمت دل‌باختگی بیشتر به اقطاب مخالف دین است

هـ – نمودار برخی از مهم‌ترین موارد و مصادیق در بیانات در دیدار ائمه جماعات مساجد استان تهران:

- ۱- باشگاه‌های اشرافی و اعیانی در غرب و قهوه خانه ها
- ۲- اجتماع مردم در حمام های روم باستان
- ۳- تشکیل تعاونی برای فقرا
- ۴- بسیج شدن از مسجد برای رفتن به مقابله با دشمن
- ۵- مساجد تاریخ اسلام و مرکزیت برای تعلیم
- ۶- کمیته های انقلاب
- ۷- مجالس روضه خوانی، وعظ و خطابه
- ۸- شیوه‌های فضای مجازی و تبلیغات گوناگون و ماهواره و امثال اینها
- ۹- تقویت پایگاه استکباری رژیم صهیونیستی در منطقه غرب آسیا
- ۱۰- جوان امروز در مقایسه با جوان اول انقلاب و جوان جنگ
- ۱۱- نامه های متعدد جوانان و درخواست آنان برای عزیمت به قصد دفاع از حرم
- ۱۲- معابد یهودی، مسیحی و بودایی
- ۱۳- مسجدی بودن ۹۷ درصد از شهدا
- ۱۴- بعضی‌ها که با کوته‌بینی همه چیزها را در دوستی یا دشمنی با یک شخص منحصر می‌کنند
- ۱۵- خواستن یکی از سران فتنه و تذکر رهبر انقلاب به ایشان
- ۱۶- بسته بودن مساجد در تهران به هنگام عصر
- ۱۷- جریان کلیسای آمریکایی به نقل از نویسنده مصری
- ۱۸- آتش زدن مسجدالاقصی

فصل دوم:

پژوهش خبری
معاونت سیاسی
صدا و سیما

مهم‌ترین موضوعات و محورهای

بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار ائمه
جماعات مساجد استان تهران

الف - مفاهیم کانونی در بیانات در دیدار ائمه جماعات مساجد استان تهران

ردیف	مفاهیم کانونی و نکات کلیدی	توضیح مفهوم به استناد عین بیانات
۱	ارتباطات فکری در مسجد	<p>- «اولین مسئله، اهمیت خود مسجد است و این ابتکاری که اسلام در آغاز ولادت خود برگزید و محلّ تجمع مردم را بر محور ذکر و دعا و توجه به خدای متعال قرار داد. اجتماعات مردم به‌طور طبیعی دارای تأثیراتی است. خوب، یک عده‌ای دور هم جمع می‌شوند، می‌گویند، می‌شنوند، تصمیم می‌گیرند، ارتباطات فکری برقرار می‌کنند، داده‌ها و گرفته‌های فکری بین خودشان دارند؛ این در کجا اتفاق بیفتد؟ مثلاً در باشگاه‌های اشرافی و اعیانی برای کارهای مختلف اتفاق بیفتد که در غرب معمول است، یا در قهوه‌خانه‌ها تشکیل بشود».</p>
۲	محل پمپاژ فکرها	<p>- «نکته دوم این است که مسجد پایگاه انواع و اقسام فعالیت‌های اجتماعی است؛ یعنی وقتی ما مردم را گرد این محور جمع کردیم، از آنها چه می‌خواهیم. یکی از چیزهایی که می‌خواهیم این است که به فعالیت‌های اجتماعی بپردازند. در جامعه اسلامی همه‌آحاد وظیفه دارند، مسئولیت دارند، باید کار انجام بدهند؛ کار برای پیشرفت جامعه، کار برای امت. بنابراین اینجا محلّ پمپاژ فکرها و پراکندن وظایف مختلف و کشاندن مردم به کارهای گوناگون است. مسجد برای انجام فعالیت‌های اجتماعی و پایگاه فعالیت‌های اجتماعی است».</p>
۳	مجالس روضه خوانی و فضای مجازی	<p>- «اولاً به شما عرض بکنم حرفی که شما با مأمومین خودتان و مسجدی‌های خودتان می‌زنید، از نطق تلویزیونی و مانند اینها به مراتب کارآمدتر و مؤثرتر است؛ بارها این را عرض کرده‌ایم که نگاه چشم‌درچشم و جلسه نزدیک که نفس‌گوبنده به‌شونده می‌خورد، یک چیز دیگری است؛ این فقط هم در اجتماعات ما تجلی دارد؛ البته در کلّ اسلام در نمازهای جمعه و امثال اینها این هست، لکن در بین شیعه، بروز و ظهور بیشتری دارد. این مجالس روضه‌خوانی، مجالس وعظ و خطابه، مجالس گوناگون خیلی چیزهای مهمی است؛ اینها را دست‌کم نباید گرفت، هم از فضای مجازی مؤثرتر است، هم از صداوسیما مؤثرتر است، منتها خوب دایره‌اش محدود است».</p>
۴	هسته مقاومت	<p>- «یک مسئله دیگر در مورد مسجد عبارت است از هسته مقاومت. مقاومت وقتی گفته می‌شود، فوراً ذهن می‌رود به مقاومت نظامی و امنیتی و امثال اینها. خوب بله، آن هم قطعاً مقاومت است، اما بالاتر از آن، مقاومت فرهنگی است».</p>
۵	خاکریز و حصار فرهنگی	<p>- «حصار فرهنگی، خاکریز فرهنگی در کشور اگر سست باشد، همه‌چیز از دست خواهد رفت. من به شما عرض بکنم: امروز بعد از ۳۷ سال، ۳۸ سال از پیروزی انقلاب، انگیزه دشمنان برای نفوذ در حصار فرهنگی از روز اول بیشتر است؛ نه اینکه کم نشده، قطعاً زیاد شده؛ روش‌ها را هم که شما می‌بینید: این شیوه‌های فضای مجازی و تبلیغات گوناگون و ماهواره و امثال اینها؛ [یعنی] انگیزه‌ها بیشتر شده. آماج این حرکت هم درست همان چیزی است که مایه و هسته اصلی ایجاد نظام اسلامی شد؛ یعنی ایمان دینی، آماج این است».</p>
۶	ایمان دینی	<p>- «با حکومت اسلامی و جمهوری اسلامی و سیاست‌های جمهوری اسلامی مخالف اند به‌خاطر مخالفت با ایمان دینی؛ چون می‌دانند اگر ایمان دینی نبود، این انقلاب پیروز نمی‌شد، این نظام به وجود نمی‌آمد، این زلزله و تکانه شدید در ارکان نظام سلطه پدید نمی‌آمد. حرکت اسلامی و انقلاب اسلامی یک تکانه شدیدی در نظام سلطه ایجاد کرد؛ بله، دو قطبی بود، با هم مخالف بودند، الان هم همین‌جور است - قدرت‌های بزرگ مثل گرگ‌های درنده‌ای هستند که منتظر فرصت اند تا رقبا را بدرند، در این شکی نیست - اما همه بر یک اصل متفق بودند و امروز متفق اند و آن، دستیابی به قدرت و زورگویی نسبت به مردم و ملت‌های ضعیف و حکومت‌های ضعیف و اجتماعات گوناگون عالم و غارت منابع مالی و اقتصادی آنها و تجمیع روزافزون قدرت برای خودشان است؛ این هدف است».</p>
۷	اسلام انقلابی	<p>- «اسلام انقلابی یا انقلاب اسلامی - هر دو تعبیر درست است؛ اسلام انقلابی هم درست است، انقلاب اسلامی هم درست است - که امروز در نظام جمهوری اسلامی تبلور پیدا کرده. این، مانع شده. اگر اسلام نبود، ایمان به خدا نبود، ایمان به معارف اسلامی نبود، تعهد و پایبندی به وظایف دینی نبود، نظام جمهوری اسلامی هم مثل دیگران می‌رفت زیر چتر همین نظام سلطه و قدرت استکباری آمریکا و غیر آمریکا؛ همچنان‌که دیگران رفتند. بنابراین، آماج حمله آنها همین چیزی است که این بنای اسلامی را به وجود آورده؛ یعنی ایمان».</p>
۸	پایگاه بصیرت‌افزایی	<p>- «بنابراین مسجد اهمیت دارد، پایگاه است؛ همچنان‌که معروف شده در زبان‌ها واقعاً پایگاه است. نه فقط پایگاه برای فلان مسئله اجتماعی، [بلکه] مسجد می‌تواند پایگاه همه کارهای نیک باشد؛ پایگاه خودسازی، انسان‌سازی، تعمیر دل و تعمیر دنیا و مقابله با دشمن و زمینه‌سازی برای ایجاد تمدن اسلامی و بصیرت‌افزایی افراد؛ و هَلْمَجْرًا. مسجد یک چنین جایگاهی است».</p>

ردیف	مفاهیم کانونی و نکات کلیدی	توضیح مفهوم به استناد عین بیانات
۹	پیش‌نمازی محض (سکولاریسم)	«...یک نکته دیگر این است که بعضی‌ها مسجد را -برخلاف آنچه ما حالا عرض کردیم- از مسائل سیاسی می‌خواهند به کلی برکنار بدارند. [می‌گویند] آقا شما وارد سیاست نشوید، کار خودتان را بکنید. کار خودتان یعنی چه؟ یعنی بیایید همان نمازتان را بخوانید و بروید؛ فقط پیش‌نمازی محض. این همان سکولاریسم است. سکولاریسم به معنای بی‌دینی نیست، سکولاریسم به معنای این است که دین در غیر عمل شخصی، هیچ بُروز و ظهوری نداشته باشد».
۱۰	اسلام مقتدر	«آن اسلامی که با آن مقابل اند، با آن مخالف اند، با آن دشمن اند، کینه آن را در دل می‌پروراند، اسلام مقتدر است. آن وقت ما بیاییم اسلام را در کانون‌های اصلی خود یعنی مساجد، از مسائل جامعه، از مسائل سیاست، از مسیر جامعه، از مسیر جامعه به کلی منصرف کنیم؟ این جفای بزرگی است در حق مسجد».
۱۱	بصیرت فرهنگی	«بنابراین مسجد، [هم] پایگاه مقاومت است، هم [پایگاه] رشد فعالیت‌های فرهنگی و هدایت فرهنگی و بصیرت فرهنگی [است]؛ در دل فرهنگ، سیاست هم هست. این را هم عرض بکنیم که معنای سیاست فقط این نیست که انسان طرف‌دار زید و مخالف عمرو باشد یا به عکس؛ سیاست یعنی نگاه به حرکت عمومی جامعه که کدام طرف داریم می‌رویم؛ آیا به سمت هدف‌ها داریم حرکت می‌کنیم یا زاویه گرفته‌ایم و داریم از هدف‌ها دور می‌شویم؟ معنای واقعی سیاست این است».
۱۲	سران فتنه	«در ایام فتنه در سال ۸۸ در اوّل کار، بنده یکی از این سران فتنه را خواستم و به او گفتم که آقا جان، این کاری که شما شروع کرده‌اید و دارید می‌کنید، دست بیگانه‌ها خواهد افتاد و دشمن از این استفاده خواهد کرد؛ شما حالا به ظاهر درون نظام هستید، با نظام هستید و به قول خودتان دارید یک اعتراض مدنی -من باب‌مثال یک اعتراض به انتخابات- می‌کنید اما این کاری که دارید می‌کنید مورد استفاده دشمنانِ اصل نظام قرار خواهد گرفت؛ گوش نکرد؛ یعنی نفهمیدند که چه داریم می‌گوییم؛ حالا البته این نگاه خوشبینانه بنده است که می‌گویم نفهمیدند، بعضی هم ممکن است جور دیگری فکر کنند. وارد شدند؛ بعد دیدید از درونش چه درآمد؛ گفتند «انتخابات بهانه است، اصل نظام نشانه است».
۱۳	بصیرت سیاسی	«بصیرت سیاسی که ما می‌گوییم یعنی این. بفهمیم که چه کسی دارد ما را به کجا می‌برد، به کجا دعوت می‌کند، به کجا می‌کشاند. آیا به سمت اهداف اسلامی داریم حرکت می‌کنیم؟ به سمت تدبیر روزافزون جامعه داریم حرکت می‌کنیم؟ یا آن چنان که دشمن مایل است، به سمت بی‌مبالاتی بیشتر حرکت می‌کنیم، به سمت دل‌باختگی بیشتر به اقطاب مخالف دین داریم حرکت می‌کنیم. آن بصیرت سیاسی، این است».
۱۴	جاذبه مساجد	«یک نکته دیگر این است که بایستی برای جوان‌ها جایگاه خاص در مسجد ایجاد کرد؛ یعنی واقعاً باید برای جذب جوان برنامه‌ریزی کرد. نه اینکه ما با حضور میان‌سال و پیرمرد در مسجد مخالفیم؛ نه، مؤمنین همه باید بیایند به مسجد و استفاده کنند، اما جوان‌ها را باید جذب مسجد بکنیم. اینکه جوان مسجد را خانه خود و جایگاه خود بشناسد و به آن انس پیدا کند و رفت‌وآمد پیدا بکند، خیلی برکات دارد. کار را در جامعه جوان‌ها انجام می‌دهند، پیشران حرکت‌های اجتماعی جوان‌ها هستند، اینها هستند که کار می‌کنند، تلاش می‌کنند. جاذبه برای جوان برخلاف آنچه بعضی تصور می‌کنند، گذاشتن میز پینگ‌پنگ نیست».

ب - شاخص‌های محوری بیانات در دیدار ائمه جماعات مساجد استان تهران

ردیف	موضوع	مهم‌ترین محورها	مستندات
۱	مسجد	<p>۱- اجتماع در مسجد، از ابتکارات اسلام:</p> <p>- اهمیت گردهمایی مردمی بر محور نماز و محور ذکر</p> <p>۲- مسجد، مرکزی برای تعلیم</p> <p>۳- مسجد هسته مرکزی فعالیت‌های پیش از انقلاب</p> <p>۴- مسجد محل پمپاژ فکرها و پراکندن وظایف</p> <p>۵- تاثیر چشمگیر ارتباط با مردم در مسجد:</p> <p>- تاثیر بیشتر سخنرانی در مسجد از نطق تلویزیونی و فضای مجازی:</p> <p>- میالس روضه خوانی</p> <p>- میالس وعظ و خطابه</p> <p>۶- مسجد هسته مقاومت</p> <p>الف) مقاومت فرهنگی (خاکریز فرهنگی)</p> <p>ب) مقاومت سیاسی</p> <p>ج) مقاومت امنیتی</p> <p>د) مقاومت نظامی</p> <p>۷- پایگاه بودن مسجد</p> <p>- پایگاهی برای مشورت</p> <p>- پایگاهی برای خودسازی</p> <p>- پایگاهی برای انسان سازی</p> <p>- پایگاهی برای تعمیر دل و دنیا</p> <p>- پایگاهی برای مقابله با دشمن</p> <p>- زمینه ساز ایجاد تمدن اسلامی</p> <p>- پایگاهی برای بصیرت افزایی</p> <p>- پایگاه مقاومت</p> <p>- پایگاه رشد فعالیت‌های فرهنگی</p> <p>- پایگاه هدایت فرهنگی</p> <p>- پایگاه بصیرت فرهنگی</p> <p>- پایگاه سیاست:</p> <p>- سیاسی پورن اسلام مقتر</p> <p>- مسیر کانون اصلی اسلام مقتر</p> <p>- سیاست یعنی نزدیک شدن به حرکت عمومی جامعه یا زاویه گرفتن از آن</p>	<p>۱- «اولین مسئله، اهمیت خود مسجد است و این ابتکاری که اسلام در آغاز ولادت خود برگزید و محلّ تجمّع مردم را بر محور ذکر و دعا و توجّه به خدای متعال قرار داد. اجتماعات مردم به‌طور طبیعی دارای تأثیراتی است. خب، یک عده‌ای دُور هم جمع می‌شوند، می‌گویند، می‌شنوند، تصمیم می‌گیرند، ارتباطات فکری برقرار می‌کنند، داده‌ها و گرفته‌های فکری بین خودشان دارند؛ این در کجا اتفاق بیفتد؟ مثلاً در باشگاه‌های اشرافی و اعیانی برای کارهای مختلف اتفاق بیفتد که در غرب معمول است، یا در قهوه‌خانه‌ها تشکیل بشود؛ [یا مثل] روم باستان که در حمام‌ها آن‌وقت یک چنین اجتماعاتی تشکیل می‌شد و دُور هم مردم جمع می‌شدند و رفتن حمام بهانه بود برای اینکه بگویند و بشنوند؛ یا در جایی تشکیل بشود که محور آن اقامه صلات است؛ این خیلی فرق می‌کند. وقتی اجتماع بر محور نماز و ذکر به وجود آمد، آن‌وقت یک معنای دیگری پیدا می‌کند، یک جهت دیگری پیدا می‌کند، دل‌ها را به سمت دیگری می‌کشاند؛ این ابتکار اسلام بود... پس بنابراین یک مسئله، مسئله گردهمایی مردمی بر محور نماز و محور ذکر از نظر اسلام است. این مهم است. بنابراین اگر کار اجتماعی هم در اینجا انجام می‌گیرد، مثلاً تصمیم می‌گیرند که یک تعاونی‌ای درست کنند برای فقرا یا در یک امر خیری تعاون کنند، این با توجّه به اقامه صلات است، با توجّه به ذکر است، برای خداست، بر محور صلات است. اگر بسیج می‌شوند از مسجد برای رفتن در مقابله دشمن، این به معنای حرکت جهاد فی سبیل‌الله هست، بر مبنای خداست، بر مبنای ذکر است؛ اگر وظیفه پیدا می‌کنند که امورات شهری را، امورات محلّه را مثلاً از لحاظ امنیت، از لحاظ کارهای لازم انجام بدهند، باز بر محور ذکر است.»</p> <p>۲- «شما در تاریخ اسلام مشاهده می‌کنید که مساجد، مرکزی برای تعلیم بود؛ می‌شنویم و در روایات می‌خوانیم که در مسجدالحرام یا مسجدالنبی حلقه درس زید و عمرو و بکر از نخله‌های مختلف فکری و مذهبی وجود داشت؛ معنای این خیلی متفاوت است با کلیسیا یا با کنیسه یهودی که فقط می‌روند آنجا، یک عبادتی می‌کنند و بیرون می‌آیند. مسجد پایگاه است و این پایگاه بر محور ذکر و نماز است.»</p> <p>۳- «یکی از ابتکارات مهمّ امام بزرگوار ما، از هنرهای بزرگ این مرد بزرگ همین بود که از اوّل انقلاب مساجد را محور قرار داد. آن روزهای اوّل انقلاب، آنهایی که یادشان است می‌دانند که همه‌چیز در هم ریخته بود؛ سلاح بیاورند، جمع کنند، از اینجا بردارند، [نکنند] دست‌های غیر مأمونی به کارهایی دست بزنند؛ مرکز تشکّل لازم بود، هسته مرکزی لازم بود؛ این هسته مرکزی را امام بلافاصله همان روز اوّل، حتی قبل از اینکه اعلام پیروزی بشود، معین کردند: مساجد. هر کس از هر جا مثلاً سلاح دست می‌آورد، ببرد [به مساجد]. بعد هم یک سازمان‌دهی عظیم مسجدی تشکیل شد و به وجود آمد که همان کمیته‌های انقلاب بودند، که تا مدّت‌های طولانی همه کارهای انقلاب را اینها انجام می‌دادند، و در واقع همه کارهای کشور را اینها انجام می‌دادند. مسجد یک چنین خصوصیتی دارد که بر مبنای ذکر و نگاه الهی و توجّه الهی و مانند اینهاست. خب این یک نکته است که اجتماع مردم بر محور ذکر خدا و مانند اینها است.»</p> <p>۴- «نکته دوم این است که مسجد پایگاه انواع و اقسام فعالیت‌های اجتماعی است؛ یعنی وقتی ما مردم را گرد این محور جمع کردیم، از آنها چه می‌خواهیم. یکی از چیزهایی که می‌خواهیم این است که به فعالیت‌های اجتماعی بپردازند. در جامعه اسلامی همه آحاد</p>

ردیف	موضوع	مهم‌ترین محورها	مستندات
		<p>- سیاست در دل فرهنگ</p> <p>- کسب بصیرت سیاسی:</p> <p>- فهم اینکه چه کسی ما را به کجا می برد</p> <p>- فهم اینکه آیا حرکت ما به سمت اهداف اسلامی است</p> <p>- فهم اینکه آیا حرکت ما به سمت تدرین روزافزون پامهه است</p> <p>- فهم اینکه آیا حرکت ما به سمت برمیالاتی بیشتر مطابق با میل دشمن است</p> <p>- فهم اینکه آیا حرکت ما به سمت دلپافتگی بیشتر به اقطاب مخالف دین است</p> <p>۸- تاکید بر برقراری مسجد:</p> <p>- برپایی نماز جماعت هر سه وقت در مسجد</p> <p>- باز بودن در مسجد از پیش از ظهر تا شب بعد از نماز عشا</p> <p>۹- برنامه ریزی برای جذب جوانان به مسجد</p> <p>- مسجد نباید فقط جایگاه پیرمردها و میانسال ها باشد</p> <p>- گذاشتن وسایل سرگرمی در مسجد راه جذب جوانان نیست</p> <p>- تصرف دل، راه جذب جوانان به مسجد:</p> <p>- نزدیک بودن دل جوان به فطرت الهی</p> <p>- انس پیداکردن دل جوان با تقاضای مطالب معنوی و سلوکی و عرفانی</p> <p>۱۰- لزوم حفظ و تبیین تاریخ و سرگذشت جذاب مساجد</p> <p>- قدمت مسجد</p> <p>- علمای مسجد</p> <p>- امامان جماعت مسجد</p> <p>- شهدای مسجد</p> <p>۱۱- روز مسجد، روزی انقلابی</p> <p>- لزوم نگاه انقلابی به روز مسجد:</p> <p>- آتش زدن مسهرالاقصی</p> <p>- مقابله با دشمن صهیونیست</p>	<p>وظیفه دارند، مسئولیت دارند، باید کار انجام بدهند؛ کار برای پیشرفت جامعه، کار برای امت. بنابراین اینجا محلّ پمپاژ فکرها و پراکندن وظایف مختلف و کشاندن مردم به کارهای گوناگون است. مسجد برای انجام فعالیت های اجتماعی و پایگاه فعالیت های اجتماعی است.»</p> <p>۵- «اولاً به شما عرض بکنم حرفی که شما با مأمومین خودتان و مسجدی های خودتان می زنید، از نطق تلویزیونی و مانند اینها به مراتب کارآمدتر و مؤثرتر است؛ بارها این را عرض کرده ایم که نگاه چشم در چشم و جلسه نزدیک که نفس گوینده به شنونده می خورد، یک چیز دیگری است؛ این فقط هم در اجتماعات ما تجلی دارد؛ البته در کل اسلام در نمازهای جمعه و امثال اینها این هست، لکن در بین شیعه، بروز و ظهور بیشتری دارد. این مجالس روضه خوانی، مجالس وعظ و خطابه، مجالس گوناگون خیلی چیزهای مهمی است؛ اینها را دست کم نباید گرفت، هم از فضای مجازی مؤثرتر است، هم از صداوسیما مؤثرتر است، منتها خب دایره اش محدود است؛ اگر چنانچه این سلسله عظیم، این تشکیلات عظیم خوب کار کند و در همه جا کار کند، تأثیراتش بر همه اینها فائق خواهد آمد و می توانید شما این جوان راه، این مخاطب را به معنای واقعی کلمه مصونیت ببخشید و می توانید او را در مقابل این میکروبها و این ویروس هایی که به طور دائم دارد سرازیر می شود به طرف این کشور و طرف این نظام واکسینه کنید.»</p> <p>۶- «یک مسئله دیگر در مورد مسجد عبارت است از هسته مقاومت. مقاومت وقتی گفته می شود، فوراً ذهن می رود به مقاومت نظامی و امنیتی و امثال اینها. خب بله، آن هم قطعاً مقاومت است، اما بالاتر از آن، مقاومت فرهنگی است. حصار فرهنگی، خاکریز فرهنگی در کشور اگر سست باشد، همه چیز از دست خواهد رفت. من به شما عرض بکنم: امروز بعد از ۳۷ سال، ۳۸ سال از پیروزی انقلاب، انگیزه دشمنان برای نفوذ در حصار فرهنگی از روز اول بیشتر است؛ نه اینکه کم نشده، قطعاً زیاد شده؛ روش ها را هم که شما می بینید: این شیوه های فضای مجازی و تبلیغات گوناگون و ماهواره و امثال اینها؛ [یعنی] انگیزه ها بیشتر شده. آماج این حرکت هم درست همان چیزی است که مایه و هسته اصلی ایجاد نظام اسلامی شد؛ یعنی ایمان دینی، آماج این است. با حکومت اسلامی و جمهوری اسلامی و سیاست های جمهوری اسلامی مخالف اند به خاطر مخالفت با ایمان دینی؛ چون می دانند اگر ایمان دینی نبود، این انقلاب پیروز نمی شد، این نظام به وجود نمی آمد، این زلزله و تکانه شدید در ارکان نظام سلطه پدید نمی آمد. حرکت اسلامی و انقلاب اسلامی یک تکانه شدیدی در نظام سلطه ایجاد کرد؛ بله، دو قطبی بود، با هم مخالف بودند، الان هم همین جور است - قدرت های بزرگ مثل گرگ های درنده ای هستند که منتظر فرصت اند تا رقبا را بدرند، در این شکی نیست - اما همه بر یک اصل متفق بودند و امروز متفق اند و آن، دستیابی به قدرت و زورگویی نسبت به مردم و ملت های ضعیف و حکومت های ضعیف و اجتماعات گوناگون عالم و غارت منابع مالی و اقتصادی آنها و جمعیت روزافزون قدرت برای خودشان است؛ این هدف است. این هدف که هدف نظام سلطه است، با پدید آمدن انقلاب اسلامی مخدوش شد امروز شما ملاحظه کنید در منطقه غرب آسیا - که اسمش را گذاشته اند خاورمیانه - قدرت های درجه یک مادی دنیا زمین گیر شده اند؛ آمریکا امروز در منطقه غرب آسیا زمین گیر است. [اینها] امروز اهدافی دارند، کارهایی دارند، مقاصدی دارند در این منطقه؛ یک بخش از این مقاصد عبارت است از تقویت پایگاه استکباری رژیم صهیونیستی در این منطقه، یک</p>

ردیف	موضوع	مهم‌ترین محورها	مستندات
			<p>بخش آن عبارت است از تصرف همه منافذ و منابع قدرت در منطقه که دولت‌ها و حکومت‌ها بیایند زیر چتر آنها، از امکانات اینها استفاده کنند؛ فرمانروایی بر منطقه، [اما] امروز نتوانسته‌اند. چه مانع شده است از اینکه مقاصد اینها تحقق پیدا کند؟ اسلام انقلابی یا انقلاب اسلامی - هر دو تعبیر درست است؛ اسلام انقلابی هم درست است، انقلاب اسلامی هم درست است - که امروز در نظام جمهوری اسلامی تبلور پیدا کرده. این، مانع شده. اگر اسلام نبود، ایمان به خدا نبود، ایمان به معارف اسلامی نبود، تعهد و پایبندی به وظایف دینی نبود، نظام جمهوری اسلامی هم مثل دیگران می‌رفت زیر چتر همین نظام سلطه و قدرت استکباری آمریکا و غیر آمریکا؛ همچنان که دیگران رفتند. بنابراین، آماج حمله آنها همین چیزی است که این بنای اسلامی را به وجود آورده؛ یعنی ایمان. اگر ایمان اسلامی نبود، این کشوری که ما دیده بودیم و این نظامی که ما آن را با گوشت و پوست و استخوان خودمان تجربه کردیم، ممکن نبود که تغییری پیدا بکند؛ این ایمان اسلامی بود. یک مرجع تقلید با تأیید الهی، با هدایت الهی، با بلنبودن شیوه مبارزه و کار، وارد میدان شد و ایمان مردم را کشاند به سمت این هدف بلند و مردم به میدان آمدند؛ وقتی مردم در میدان بودند، هیچ قدرت مادی‌ای کاری نمی‌تواند انجام بدهد. عمده، حضور مردم است که این را امام بزرگوار ما به برکت ایمان مردم و با اتکاء به ایمان مردم توانست انجام بدهد؛ لذا آماج [دشمن]، ایمان مردم است، ایمان جوانان است. اینکه بنده بارها تکرار می‌کنم که جوان امروز، از جوان اول انقلاب و دوران جنگ اگر جلوتر نباشد، بهتر نباشد، عقب‌تر نیست - من معتقدم که جلوتر است - به‌خاطر این است که امروز با این همه ابزارهای تبلیغی، با این همه شگردهای گوناگون فروریختن پایه‌های ایمان، جوان انقلابی ایستاده است. ما در عرصه فرهنگ، در عرصه سیاست، در عرصه‌های اجتماعی، در عرصه‌های هنری الی ماشاءالله جوان مؤمن داریم؛ البته بله، یک‌عده‌ای هم هستند که معتقد نیستند، پایبند نیستند، آن را هم می‌دانیم، نه اینکه غافل باشیم اما این خیل عظیم جوانان مؤمن، جزو معجزات انقلاب است. این جوان امروز [است]؛ جوانی که نامه می‌نویسند به بنده - از این نامه‌ها یکی و دوتا و ده‌تا هم نیست، زیاد است - و التماس، گریه که اجازه بدهید ما برویم در دفاع از حرم اهل بیت (علیهم‌السلام) بجنگیم؛ از زندگی راحت، از زن و بچه بگذریم. نامه می‌نویسند - واقعاً نامه گریه‌آلود است - که [اما] پدر و مادر را راضی کردیم، شما اجازه بدهید ما برویم بجنگیم؛ این وضع جوان امروز است. خب می‌خواهند ایمان این [جوان] را از بین ببرند. این حصار فرهنگی برای حفظ این ایمان است».</p> <p>۷- «بله، معبد در همه ادیان هست - که می‌نشینند در آنجا و عبادت می‌کنند - لکن مسجد با معابد مسیحی و یهودی و بودایی و بعضی جاهای دیگر که ما دیده‌ایم یا شنیده‌ایم متفاوت است. در مسجد، پیغمبر اکرم نمی‌رفت فقط نماز بخواند و بیرون بیاید؛ کاری که برای اجتماع پیش می‌آمد و مهم بود، صدا می‌زدند: أَلْصَلْوَةُ جَامِعَةٌ؛ بروید به سمت محل صلوات؛ برای چه؟ برای اینکه راجع به مسئله جنگ مشورت کنیم یا خبر بدهیم یا همکاری کنیم یا بسیج کنیم امکانات را و بقیه‌ی چیزها؛ و ... بنابراین مسجد اهمیت دارد، پایگاه است؛ همچنان که معروف شده در زبان‌ها واقعاً پایگاه است. نه فقط پایگاه برای فلان مسئله اجتماعی، [بلکه] مسجد می‌تواند پایگاه همه کارهای نیک باشد؛ پایگاه خودسازی، انسان‌سازی، تعمیر دل و تعمیر دنیا و مقابله با دشمن و زمینه‌سازی برای ایجاد تمدن اسلامی و بصیرت‌افزایی افراد؛ و هَلُمَّ جَرًّا. مسجد</p>

ردیف	موضوع	مهم‌ترین محورها	مستندات
			<p>یک چنین جایگاهی است.</p> <p>این آماري که جناب آقای حاج‌علی اکبری گفتند، خیلی آمار مهمی است؛ اینکه ایشان گفتند که ۹۷ درصد از شهدای ما مسجدی بوده‌اند - اگر تحقیق بشود- این خیلی حرف مهمی است. از هر صنفی: دانشجویست مسجدی است، کاسب است مسجدی است، دانش‌آموز دبیرستانی است مسجدی است. از مسجد حرکت کردن و راه افتادن و رفتن به میدان‌های جنگ و جان خودشان را کف دست گرفتن، به زبان آسان است؛ جان در کف دست گرفتن، جان فدا کردن به زبان [آسان است]؛ وَ لَقَدْ كُنْتُمْ تَمَتُّونَ الْمَوْتَ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَلْقَوْهُ فَقَدْ رَأَيْتُمُوهُ وَ أَنْتُمْ تَنْظُرُونَ، انسان خب می‌گوید که بله ما جانمان آرا می‌دهیم؛ آن وقتی که در مقام عمل مواجه می‌شود با مرگ، جور دیگری است، خیلی سخت است. این جوان‌ها از مسجد رفته‌اند و جان خودشان را در راه خدا داده‌اند؛ نقطه عزیمت عبارت است از مسجد؛ خیلی حرف بزرگی است، حرف مهمی است.</p> <p>...یک نکته دیگر این است که بعضی‌ها مسجد را -برخلاف آنچه ما حالا عرض کردیم- از مسائل سیاسی می‌خواهند به کلی برکنار بدارند. [می‌گویند] آقا شما وارد سیاست نشوید، کار خودتان را بکنید. کار خودتان یعنی چه؟ یعنی بیایید همان نمازتان را بخوانید و بروید؛ فقط پیش‌نمازی محض. این همان سکولاریسم است. سکولاریسم به معنای بی‌دینی نیست، سکولاریسم به معنای این است که دین در غیر عمل شخصی، هیچ بروز و ظهوری نداشته باشد. نظام اجتماعی کاری به دین ندارد. بله، هر کسی در داخل نظام اجتماعی متنوع غربی و شرقی و امثال اینها خودش برای خودش، در دل خودش، در عمل خودش یک ارتباطی با خدا داشته باشد؛ سکولاریسم یعنی این. این همان چیزی است که دشمنان می‌خواهند؛ دشمنان همین را می‌خواهند. آن دینی که با آن مخالف اند، آن ایمانی که با آن می‌جنگند، آن ایمانی است که به ایجاد نظام اسلامی می‌انجامد و اسلام را قدرتمند می‌کند؛ با آن مخالف اند. از اسلام می‌ترسند؛ کدام اسلام؟ اسلامی که دارای قدرت است، دارای نظامات است، دارای سیاست است، دارای حکومت است، دارای ارتش است، دارای نیروی مسلح است، دارای توانایی‌های علمی است، دارای توانایی‌های بین‌المللی [است]. از این جور اسلامی می‌ترسند و آلا از اسلامی که ولو یک میلیون طرفدار هم فلان جریان یا فلان حزب یک گوشه‌ای در یک کشور یا در سراسر دنیا داشته باشد اما قدرتی در اختیار ندارد، واهمه‌ای ندارند؛ کاری ادر برابر آن [نمی‌کنند. آن اسلامی که با آن مقابل اند، با آن مخالف اند، با آن دشمن اند، کینه آن را در دل می‌پروراند، اسلام مقتدر است. آن وقت ما بیاییم اسلام را در کانون‌های اصلی خود یعنی مساجد، از مسائل جامعه، از مسائل سیاست، از مسیر جامعه، از مسیر جامعه به کلی منصرف کنیم؟ این جفای بزرگی است در حق مسجد.</p> <p>بنابراین مسجد، [هم] پایگاه مقاومت است، هم [پایگاه] رشد فعالیت‌های فرهنگی و هدایت فرهنگی و بصیرت فرهنگی [است]؛ در دل فرهنگ، سیاست هم هست. این را هم عرض بکنیم که معنای سیاست فقط این نیست که انسان طرفدار زید و مخالف عمرو باشد یا به عکس؛ سیاست یعنی نگاه به حرکت عمومی جامعه که کدام طرف داریم می‌رویم؛ آیا به سمت هدف‌ها داریم حرکت می‌کنیم یا زاویه گرفته‌ایم و داریم از هدف‌ها دور می‌شویم؟ معنای واقعی سیاست این است. آن وقت در خلال این نگاه، تکلیف آدم‌ها و اشخاص و گروه‌ها و احزاب و جریان‌ها روشن می‌شود که آیا داریم به سمت عدالت اجتماعی می‌رویم؟ آیا داریم به سمت استقلال واقعی دینی می‌رویم؟ آیا داریم به سمت</p>

ردیف	موضوع	مهم‌ترین محورها	مستندات
			<p>ایجاد تمدن اسلامی می‌رویم، یا داریم به سمت وابستگی به غرب و وابستگی به آمریکا و تحت‌تأثیر قرار گرفتن نسبت به یافته‌ها و یافته‌های بی‌مغز غربی‌ها حرکت می‌کنیم؟ این خیلی مسئله مهمی است که سبک زندگی ما، ما را به کدام طرف دارد می‌کشاند؛ این نگاه، نگاه سیاسی است که می‌بینید از فرهنگ سرچشمه می‌گیرد؛ بنابراین در دل فرهنگ، سیاست هم هست. با این نگاه به حوادث جامعه باید نگاه کرد. بعضی کوتاه‌نظری می‌کنند، کوتاه‌بینی می‌کنند و همه چیزها را منحصر می‌کنند در دوستی یا دشمنی با یک شخص. یک شخص یا یک جریان چه اهمیتی دارد؟ باید نگاه کرد، جریان‌شناسی کرد؛ در اغلب کسانی که پایشان می‌لغزد این [جور] است.</p> <p>در آیام فتنه در سال ۸۸ در اول کار، بنده یکی از این سران فتنه را خواستم و به او گفتم که آقا جان، این کاری که شما شروع کرده‌اید و دارید می‌کنید، دست بیگانه‌ها خواهد افتاد و دشمن از این استفاده خواهد کرد؛ شما حالا به ظاهر درون نظام هستید، با نظام هستید و به قول خودتان دارید یک اعتراض مدنی - من باب‌مثال یک اعتراض به انتخابات - می‌کنید اما این کاری که دارید می‌کنید مورد استفاده دشمنان اصل نظام قرار خواهد گرفت؛ گوش نکرد؛ یعنی نفهمیدند که چه داریم می‌گوییم؛ حالا البته این نگاه خوشبینانه بنده است که می‌گویم نفهمیدند، بعضی هم ممکن است جور دیگری فکر کنند. وارد شدند؛ بعد دیدید از درونش چه درآمد؛ گفتند «انتخابات بهانه است، اصل نظام نشانه است». خب، حالا عذر بیاوریم که اینها که یک مشت جوان بودند، یک چرندی، یک حرف بی‌ربطی گفتند؛ نه، این جوری نیست. اگر چنانچه در زیر عبا بنده کسی حرفی بزند که من با آن مخالفم، خب بایستی او را از زیر عبا بیرون کنم؛ بایستی اعلام کنم که مخالفم و آلا به حساب من گذاشته خواهد شد؛ همه وزن و وزانتی که صاحب عبا دارد، پشتوانه آن حرف خواهد شد. حرف، اینهاست؛ ببینید! نگاه به مسائل جاری، این جوری باید باشد؛ بصیرت سیاسی که ما می‌گوییم یعنی این. بفهمیم که چه کسی دارد ما را به کجا می‌برد، به کجا دعوت می‌کند، به کجا می‌کشاند. آیا به سمت اهداف اسلامی داریم حرکت می‌کنیم؟ به سمت تدبیر روزافزون جامعه داریم حرکت می‌کنیم؟ یا آن‌چنان که دشمن مایل است، به سمت بی‌مبالاتی بیشتر حرکت می‌کنیم، به سمت دل‌باختگی بیشتر به اقطاب مخالف دین داریم حرکت می‌کنیم. آن بصیرت سیاسی، این است. اگر چنانچه این را فهمیدیم، آن وقت معلوم می‌شود که بایستی با زید باشیم یا با عمرو باشیم، یا از این حمایت کنیم یا از آن حمایت کنیم؛ در سایه این نگاه کلان باید فهمید. این هم یک مسئله است.</p> <p>۸- «یک نکته‌ای که بنده بارها این را عرض کرده‌ام، این است که مسجد بایستی برقرار باشد؛ که حالا خب [با توجه به] آمارهایی که بیان کردند، بحمدالله تا حدودی گویا این جور شده، تحقق پیدا کرده لکن باید کامل بشود. وقت نماز، مسجد باید باز باشد. هر سه وقت در مسجد باید نماز جماعت برگزار بشود؛ بنا را بر این باید گذاشت. حالا ممکن است بنده مثلاً فرض کنید توانایی ندارم که هر سه وقت بروم، خب یک نفر دیگر را حتماً آنجا بگذارم که سه وقت در این مسجد نماز اقامه بشود. و در مسجد از پیش از ظهر که باز می‌کنند برای نماز ظهر و عصر، تا شب بعد از نماز عشا باز باشد؛ این جور نباشد که در مسجد را ببندند. بنده شنیدیم بعضی‌ها می‌گفتند «عصری وارد تهران شدیم، نماز ظهر و عصر می‌خواستیم بخوانیم، در هر مسجدی رفتیم بسته بود»؛ البته مال چند سال پیش است؛ نه، مسجد باید باز باشد».</p>

ردیف	موضوع	مهم‌ترین محورها	مستندات
			<p>۹- «یک نکته دیگر این است که بایستی برای جوان‌ها جایگاه خاص در مسجد ایجاد کرد؛ یعنی واقعاً باید برای جذب جوان برنامه‌ریزی کرد. نه اینکه ما با حضور میان‌سال و پیرمرد در مسجد مخالفیم؛ نه، مؤمنین همه باید بیایند به مسجد و استفاده کنند، اما جوان‌ها را باید جذب مسجد بکنیم. اینکه جوان مسجد را خانه خود و جایگاه خود بشناسد و به آن انس پیدا کند و رفت‌وآمد پیدا بکند، خیلی برکات دارد. کار را در جامعه جوان‌ها انجام می‌دهند، پیشران حرکت‌های اجتماعی جوان‌ها هستند، اینها هستند که کار می‌کنند، تلاش می‌کنند. جاذبه برای جوان برخلاف آنچه بعضی تصور می‌کنند، گذاشتن میز پینگ‌پنگ نیست. بعضی خیال می‌کنند برای اینکه جوان‌ها را جذب کنیم به مسجد، وسایل سرگرمی فراهم بکنیم؛ مثل همان جریانی که یک کلیسایی در آمریکا [انجام می‌داد] که آن نویسنده مصری می‌گوید رفتم دیدم که پای این کلیسا یک برنامه‌ای زده‌اند که مثلاً فرض کنید که امشب از ساعت فلان در سالن کنار کلیسا، آن طرف محراب، این برنامه‌ها هست: برنامه رقص است و آواز است و موسیقی است و یک شام سبکی است و انس هست و مانند اینها. می‌گفت حساس شدم، رفتم دیدم بله، همین است؛ اینجا سالن کلیساست، یک سالن هم بغلش هست مثل یک کاباره؛ دخترها، پسرها، مردها، میان‌سال‌ها می‌آیند تماشا می‌کنند؛ دختر و پسرها هم میدان دارند. موسیقی هست، رقص هست، آواز هست، آخر سر هم کشیش آمد و چراغ‌ها را یک خرده‌ای کم کرد تا یک خرده کم نور بشود و فضا [خاص شود]، می‌گفت رفتم بیرون؛ فردا برگشتم آدمم آن کشیش را در کلیسا پیدا کردم؛ گفتم من دیشب در این جلسه شما بودم، آخر معنای این چیست؟ ایشان گفت: ای آقا، می‌خواهیم جوان‌ها را جذب کنیم! جوان‌ها را می‌خواهیم [جذب کنیم]! اگر بناست با رقص و آواز و موسیقی و امثال اینها جوان جذب بشود، خوب بروند همان کاباره، چرا بیاید اینجا؟</p> <p>راه جذب جوان‌ها تصرف دل جوان است. دل جوان یک قیامتی است، اوضاعی است. گرایش جوان به معنویت یکی از آن رازهای بزرگ الهی است. یک حرف معنوی را برای امثال بنده که بگویند، خوب گوش می‌کنم، حداکثر اندکی تأثیر پیدا می‌کنم، [اما] همان حرف را به یک جوان بزنند، منقلب می‌شود، از این رو به آن رو می‌شود. دل جوان حقیقت‌پذیر است، دل جوان به فطرت الهی نزدیک است؛ فِطْرَتَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا. دل جوان با نصایح و مطالب معنوی و سلوکی و عرفانی انس پیدا می‌کند، زود انس پیدا می‌کند، زود دلباخته و دل بسته می‌شود؛ جاذبه جوان‌ها اینهاست. شما سخن را، حرف را، اقدام را با معنویت، با عرفان واقعی، نه عرفان‌های تخیلی و توهمی و صوری، یک مقداری آمیخته بکنید، خواهید دید جوان چطور مجذوب می‌شود و می‌آید. جاذبه جوان در مسجد اینهاست. و آلاً حالا یک وسیله بازی هم آنجا فراهم کردیم، گذاشتیم، خوب اگر بناست برای بازی بیاید، برود در باشگاه بازی کند».</p> <p>۱۰- «یک نکته دیگر هم عرض بکنیم؛ مساجد ما یعنی مساجدی که امروز خوشبختانه در نظام جمهوری اسلامی هستند و غالباً سی سال چهل سال عمر دارند، یک تاریخ شنیدنی و زیبایی دارند؛ غالباً این جور هستند. در این مساجد علمایی آمده‌اند، ائمه جماعتی آمده‌اند، رفتارهایی داشته‌اند، برخوردهایی داشته‌اند، مؤمنینی در اینجا آمده‌اند، جوان‌هایی در اینجا تربیت شده‌اند، از اینجا بسیج‌هایی صورت گرفته، شهدایی [داده‌اند]، پیکرهای شهیدی به این مساجد برگشته‌اند؛ اینها تاریخ است، اینها سرگذشت‌های جذاب یک مسجد است؛ این سرگذشت‌ها را باید حفظ کرد. هر کدام از این مساجد می‌تواند یک سرگذشت واقعی جذاب درس‌آموزی داشته باشد برای کسانی که امروز در مسجدها و کسانی که فردا به این مسجد خواهند آمد؛ این را در قالب‌های</p>

ردیف	موضوع	مهم‌ترین محورها	مستندات
			<p>گوناگون - قالب کتاب، قالب مقالات مجله‌ای، قالب عکس، قالب کلیپ - می شود درآورد؛ اینها را می شود تبیین کرد. چقدر از این مساجد هستند که شهادی نام‌آوری در این مساجد تربیت پیدا کردند، بعد خارج شدند و در راه خدا به شهادت رسیدند؛ این تاریخ را ما بایستی حفظ کنیم».</p> <p>۱۱- «و فراموش نکنیم که «روز مسجد» اساساً یک روز انقلابی است؛ یعنی تشکیل این روز و تعیین این روز که به خواست و مطالبه جمهوری اسلامی بود و در سازمان کنفرانس اسلامی به‌عنوان «روز مسجد» تصویب شد، به‌مناسبت آتش زدن مسجدالاقصی است؛ به‌مناسبت مقابله با دشمن صهیونیست است؛ اساس این روز یک چنین اساسی است؛ با این نگاه به روز مسجد نگاه کنید و حرکت را در این مسیر قرار بدهید».</p>
۲	امام جماعت	<p>۱- تبیین نماز ۲- حسنات و وزر مأمومین بر دوش امام جماعت ۳- اقامه نماز ۴- اقامه حق و عدل ۵- اقامه دین ۶- ابلاغ احکام دینی ۷- وقت شناسی در خصوص حضور در مسجد ۸- اهمیت دادن به شغل امامت جماعت ۹- خواندن با کیفیت نماز ۱۰- گفتگو با مردم و تبیین مسائل</p>	<p>- «به‌نظر بنده یکی از کارهای مهم ائمه محترم جماعات در مساجد، تبیین مسئله نماز برای مردم است که قدر نماز را بدانیم؛ اگر این شد، نمازها کیفیت پیدا خواهد کرد... بعضی از روایات در باب امام جماعت دارد که حسنات مأمومین و وزر مأمومین بر دوش امام جماعت است. مراد از این، آن چیزهایی که مبطل نماز است نیست، یعنی همین مفاهیم عالی. اگر چنانچه اینها بود، اینها آن وقت سرریز می شود به مأمومین. به‌هرحال نماز این است. اینکه ما در درون جامعه خودمان در جامعه اسلامی - کسانی را داشته باشیم که با نماز بیگانه باشند، این خیلی چیز بزرگ و خیلی چیز مهمی است. ... بنابراین پیش‌نمازی مسجد تنها وظیفه امام جماعت نیست؛ پیش‌نمازی هم یکی از کارهاست. اقامه نماز، اقامه حق و عدل، اقامه دین، ابلاغ احکام دینی، وظیفه ما به‌عنوان پیش‌نماز و به‌عنوان امام جماعت است. یعنی محور مسجد امام جماعت است، مسجد بر محور امام جماعت است. خب اگر این شد، احساس مسئولیت انسان سنگین خواهد شد. تصور بنده این است که یکی از کارهای اساسی عبارت است از امامت مسجد؛ [این] یک کار مهم است؛ به‌عنوان یک کار حاشیهای نباید به آن نگاه کرد. اینکه ما به کارهای روزانه‌مان، به مشاغل گوناگونمان برسیم، بعد سر ظهر یا مغرب با عجله تمام در ترافیک و مانند اینها خودمان را برسانیم - نیم‌ساعت، سه‌ربع هم از وقت دیر شده باشد - برویم آنجا بایستیم به نماز، این کم گذاشتن در حق مسجد است. این را باید یک شغل مهم و اساسی به‌حساب آورد. عرض نمی کنیم که وقتی امام جماعت شدیم، از همه کارهای دیگر دست برداریم؛ نه، می تواند انسان به‌قدر ظرفیت خود به کارهای دیگر علمی یا غیرعلمی بپردازد لکن حق مسجد باید ادا بشود. از قبل از وقت شروع نماز انسان برود مسجد با طمأنینه، با سکون نفس آماده‌ی نماز بشود، نماز را با کیفیت خوب بخواند. بعد اگر برنامه حرف‌زدنی دارد، برگردد طرف مردم و با مردم حرف بزند، برای مردم تبیین بکند؛ برنامه‌های گوناگونی که در مساجد بحمدالله شماها دارید. زمان ما، آن زمانی که بنده مثلاً در مشهد امامت جماعت می کردم و مسجد می رفتم، خیلی کارها معمول نبود، بلد نبودند یا بلد نبودیم این کارها را. هر کاری می کردیم، نو به‌حساب می آمد. امروز بحمدالله این کارها رایج است. اینکه بین دو نماز یا بعد از نماز، امام جماعت بایستد یا برود روی منبر با مردم حرف بزند یا اینکه مثلاً فرض کنید تخته‌سیاه در مسجد ببرند، حدیث بنویسند، برای مردم تبیین بکنند، یا بنشینند با جوان های مسجد حلقه معرفتی تشکیل بدهند، تبیین کنند، سوالاتشان را بشنوند، این کارها حالا آن طور که انسان احساس می کند از گزارش ها و از حرف ها رایج است، آن زمان رایج نبود. آن زمان ائمه جماعت عمدتاً به این اکتفا می کردند که بروند نماز را بخوانند و از مسجد بیرون بیایند. حالا یکی دو مسئله شرعی هم جواب بدهند، و سؤالی بشود یا نشود؛ بیش از این نبود، [اما] امروز بحمدالله این چیزها رایج است. و باید روزبه‌روز این را کیفیت داد».</p>

ردیف	موضوع	مهم‌ترین محورها	مستندات
۳	نماز	<p>۱- ستون دین بودن نماز</p> <p>- متوقف بودن پیکره عظیم دین به نماز</p> <p>- لزوم همراه بودن نماز با ذکر</p> <p>۲- لزوم تبیین مسئله نماز</p> <p>- توجه به مفاهیم نماز</p> <p>- توجه به مخاطب نماز</p> <p>- رهایی از ریا</p> <p>- رسیدن به عمق اذکار نماز</p> <p>- عبودیت انحصاری خداوند</p> <p>- استعانت انحصاری از خداوند</p>	<p>- «از اینجا اهمیت نماز هم معلوم می شود. خود ماها باشخصنا، احتیاج داریم به اینکه به نماز با یک نگاه دیگری نگاه کنیم. البته خوب، بحمدالله شماها همه از فکر برخوردارید، از منطق، از آشنایی با معارف الهی و دینی؛ بنده برای تذکر به خودم عرض می کنم؛ ماها، عموم مردم، آنچنان که باید و شاید، همچنان قدر نماز را نمی دانیم. نماز به معنای واقعی کلمه عمود دین است؛ معنای عمود این است که اگر نبود، سقف فرو می ریزد؛ بنا شکل بنایی خود را از دست می دهد؛ نماز این است. بنابراین پیکره عظیم دین متوقف است به نماز. کدام نماز می تواند این پیکره را حفظ کند؟ آن نمازی که دارای خصوصیات مطلوب خود باشد: قُرْبَانُ كُلِّ تَقَى، ناهی از فحشا و منکر، نمازی که با ذکر همراه باشد؛ و لَذِكْرِ اللَّهِ أَكْبَرُ! این ذکری را که در درون نماز است، هم باید عمل کنیم، هم باید ترویج کنیم».</p> <p>- «به نظر بنده یکی از کارهای مهم ائمه محترم جماعات در مساجد، تبیین مسئله نماز برای مردم است که قدر نماز را بدانیم؛ اگر این شد، نمازها کیفیت پیدا خواهد کرد. واقع قضیه این است که نمازهای ما یا در موارد بسیاری بی کیفیت است، یا کیفیت لازم را ندارد. به عمق اذکار نماز باید رسید. خوب، نماز ما [باید] از این آفات چارواداری مصون و محفوظ بماند؛ یعنی آفت غفلت درحال نماز، بی توجهی به مفاهیم نماز و به مخاطب نماز که ذات اقدس الهی است؛ این یکی از آفات است. به قول مرحوم آقای مشکینی که اینجا در همین حسینیه می گفتند اگر یک دستگاهی اختراع بشود که انسان بتواند به مغز خودش آن را متصل کند و خاطرات ذهن را در طول نماز از اول تا آخر در آن ضبط بکند، یک چیز عجیب و غریبی از آب درمی آید. از اولی که وارد نماز می شویم تا آخر نماز، ذهن کجاها می رود، کجاها را سیر می کند، چه مسائلی را حل می کند، به چه مسائلی دلبستگی و فریفتگی و دلباختگی نشان می دهد. این یکی از آن آفات به تعبیر بنده چارواداری است. اگر از این آفت توانستیم خودمان را محفوظ بداریم و نیز از یک آفت دیگر که ریا [است] - «وَأَبْرَأُ قَلْبِي مِنَ الرِّيَاءِ وَالسَّمْعَةِ وَالشُّكِّ فِي دِينِكَ» که در دعا هست - توانستیم خودمان را نجات بدهیم، تازه نماز ما می شود یک نماز عادی و معمولی؛ عمق نماز باز محفوظ نیست. خوب، وقتی ما می گوئیم «سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ»، این عظمت را چه [می دانیم]؟ چه تصویری از این عظمت در دل ماست؟ این عظمتی که در مقابل او تعظیم می کنیم و او را تسبیح می کنیم و تقدیس می کنیم، چیست؟ آن معدن عظمتی که در این دعا مورد توجه قرار می گیرد که «هَبْ لِي كَمَالَ الْإِنْقِطَاعِ إِلَيْكَ» تا برسد به «إِلَى مَعْدِنِ الْعَظْمَةِ»، کجاست؟ چیست؟ سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ، سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى، إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ؛ ما هیچ توجهی به این معانی و این مفاهیم عمیق، عبودیت انحصاری خداوند، استعانت انحصاری از خداوند، دل را با این معارف آشنا کردن، نماز را با این کیفیت به جا آوردن داریم؟ خوب ما یک مقداری باید تمرین کنیم تا به این جاها برسیم.</p> <p>البته اکثر جمع حاضر بحمدالله جوان هستند و این کارها در جوانی خیلی آسان است. در سنین ماها این کارها خیلی مشکل است. [اگر] در سنین ما بخواهیم شروع کنیم، این کارها، کارهای سختی است. در سنین جوانی این کارها خیلی آسان است. این کیفیت را به نماز ببخشید، این رنگ و بو را به آن بدهید؛ آن وقت نماز در درون انسان رونق به وجود می آورد. این تراوش می کند و سرریز می شود به همه کسانی که متوجه نماز ما هستند و با ما نماز می خوانند».</p>

ج - پرسش ها و شبهه‌هایی که در بیانات در دیدار ائمه جماعات مساجد استان تهران پاسخ داده شد

ردیف	عنوان پرسش یا شبهه	محور پاسخ	پاسخ رهبر انقلاب به استناد عین عبارات
۱	ارتباطات فکری مردم بهتر است کجا شکل بگیرد؟	در مسجد	«اولین مسئله، اهمیت خود مسجد است و این ابتکاری که اسلام در آغاز ولادت خود برگزید و محلّ تجمع مردم را بر محور ذکر و دعا و توجه به خدای متعال قرار داد. اجتماعات مردم به‌طور طبیعی دارای تأثیراتی است. خوب، یک عده‌ای دور هم جمع می‌شوند، می‌گویند، می‌شنوند، تصمیم می‌گیرند، ارتباطات فکری برقرار می‌کنند، داده‌ها و گرفته‌های فکری بین خودشان دارند؛ این در کجا اتفاق بیفتد؟ مثلاً در باشگاه‌های اشرافی و اعیانی برای کارهای مختلف اتفاق بیفتد که در غرب معمول است، یا در قهوه‌خانه‌ها تشکیل بشود».
۲	تفاوت مسجد و کلیسا؟	مسجد پایگاه است و کلیسا فقط محل عبادت	«شما در تاریخ اسلام مشاهده می‌کنید که مساجد، مرکزی برای تعلیم بود؛ می‌شنویم و در روایات می‌خوانیم که در مسجدالحرام یا مسجدالنبی حلقه درس زید و عمرو و بکر از نحلله‌های مختلف فکری و مذهبی وجود داشت؛ معنای این خیلی متفاوت است با کلیسیا یا با کنیسه یهودی که فقط می‌روند آنجا، یک عبادتی می‌کنند و بیرون می‌آیند. مسجد پایگاه است و این پایگاه بر محور ذکر و نماز است»
۳	آماج دشمن چیست؟	ایمان دینی	من به شما عرض بکنم: امروز بعد از ۳۷ سال، ۳۸ سال از پیروزی انقلاب، انگیزه دشمنان برای نفوذ در حصار فرهنگی از روز اول بیشتر است؛ نه اینکه کم نشده، قطعاً زیاد شده؛ روش‌ها را هم که شما می‌بینید: این شیوه‌های فضای مجازی و تبلیغات گوناگون و ماهواره و امثال اینها؛ [یعنی] انگیزه‌ها بیشتر شده. آماج این حرکت هم درست همان چیزی است که مایه و هسته اصلی ایجاد نظام اسلامی شد؛ یعنی ایمان دینی، آماج این است.
۴	چرا با جمهوری اسلامی مخالف اند؟	به علت مخالفت با ایمان دینی	«با حکومت اسلامی و جمهوری اسلامی و سیاست‌های جمهوری اسلامی مخالف اند به‌خاطر مخالفت با ایمان دینی؛ چون می‌دانند اگر ایمان دینی نبود، این انقلاب پیروز نمی‌شد، این نظام به وجود نمی‌آمد، این زلزله و تکانه شدید در ارکان نظام سلطه پدید نمی‌آمد. حرکت اسلامی و انقلاب اسلامی یک تکانه شدیدی در نظام سلطه ایجاد کرد؛ بله، دو قطبی بود، با هم مخالف بودند، الان هم همین جور است - قدرت‌های بزرگ مثل گرگ‌های درنده‌ای هستند که منتظر فرصت اند تا رقبا را بدرند، در این شکی نیست - اما همه بر یک اصل متفق بودند و امروز متفق اند و آن، دستیابی به قدرت و زورگویی نسبت به مردم و ملت‌های ضعیف و حکومت‌های ضعیف و اجتماعات گوناگون عالم و غارت منابع مالی و اقتصادی آنها و تجمیع روزافزون قدرت برای خودشان است؛ این هدف است».
۵	چه چیزی باعث شده است منافع قدرت‌ها در منطقه محقق نشود؟	اسلام انقلابی	«آمریکا امروز در منطقه غرب آسیا زمین‌گیر است. [اینها] امروز اهدافی دارند، کارهایی دارند، مقاصدی دارند در این منطقه؛ یک بخش از این مقاصد عبارت است از تقویت پایگاه استکباری رژیم صهیونیستی در این منطقه، یک بخش آن عبارت است از تصرف همه منافذ و منابع قدرت در منطقه که دولتها و حکومت‌ها بیایند زیر چتر آنها، از امکانات اینها استفاده کنند؛ فرمانروایی بر منطقه، [اما] امروز نتوانسته‌اند. چه مانع شده است از اینکه مقاصد اینها تحقق پیدا کند؟ اسلام انقلابی یا انقلاب اسلامی - هر دو تعبیر درست است؛ اسلام انقلابی هم درست است، انقلاب اسلامی هم درست است - که امروز در نظام جمهوری اسلامی تبلور پیدا کرده».

ردیف	عنوان پرسش یا شبهه	محور پاسخ	پاسخ رهبر انقلاب به استناد عین عبارات
۶	درخواست بعضی ها از امامان جماعت؟!	پیش نمازی محض	«یک نکته دیگر این است که بعضی ها مسجد را -برخلاف آنچه ما حالا عرض کردیم- از مسائل سیاسی می خواهند به کلی برکنار بدارند. [می گویند] آقا شما وارد سیاست نشوید، کار خودتان را بکنید. کار خودتان یعنی چه؟ یعنی بیاید همان نمازتان را بخوانید و بروید؛ فقط پیش نمازی محض. این همان سکولاریسم است.»
۷	سکولاریسم یعنی چه؟	دین در غیر عمل شخصی، هیچ بُروز و ظهوری نداشته باشد	«سکولاریسم به معنای بی دینی نیست، سکولاریسم به معنای این است که دین در غیر عمل شخصی، هیچ بُروز و ظهوری نداشته باشد. نظام اجتماعی کاری به دین ندارد، بله، هرکسی در داخل نظام اجتماعی متنوع غربی و شرقی و امثال اینها خودش برای خودش، در دل خودش، در عمل خودش یک ارتباطی با خدا داشته باشد؛ سکولاریسم یعنی این.»
۸	از کدام اسلام می ترسند؟	اسلام مقتدر	«از اسلام می ترسند؛ کدام اسلام؟ اسلامی که دارای قدرت است، دارای نظامات است، دارای سیاست است، دارای حکومت است، دارای ارتش است، دارای نیروی مسلح است، دارای توانایی های علمی است، دارای توانایی های بین المللی است. از این جور اسلامی می ترسند و آنگاه از اسلامی که ولو یک میلیون طرفدار هم فلان جریان یا فلان حزب یک گوشه ای در یک کشور یا در سراسر دنیا داشته باشد اما قدرتی در اختیار ندارد، واهمه ای ندارند؛ کاری [در برابر آن] نمی کنند. آن اسلامی که با آن مقابل اند، با آن مخالف اند، با آن دشمن اند، کینه آن را در دل می پروراند، اسلام مقتدر است.»
۹	جدا کردن مساجد از مسائل جامعه؟	جفای بزرگی است در حق مسجد	«آن وقت ما بیاییم اسلام را در کانون های اصلی خود یعنی مساجد، از مسائل جامعه، از مسائل سیاست، از مسیر جامعه، از مسیر جامعه به کلی منصرف کنیم؟ این جفای بزرگی است در حق مسجد.»
۱۰	معنای سیاست و بصیرت سیاسی چیست؟	حرکت به سمت هدف ها یا زاویه گرفتن از هدف ها	«معنای سیاست فقط این نیست که انسان طرفدار زید و مخالف عمرو باشد یا به عکس؛ سیاست یعنی نگاه به حرکت عمومی جامعه که کدام طرف داریم می رویم؛ آیا به سمت هدف ها داریم حرکت می کنیم یا زاویه گرفته ایم و داریم از هدف ها دور می شویم؟ معنای واقعی سیاست این است. آن وقت در خلال این نگاه، تکلیف آدم ها و اشخاص و گروه ها و احزاب و جریان ها روشن می شود که آیا داریم به سمت عدالت اجتماعی می رویم؟ آیا داریم به سمت استقلال واقعی دینی می رویم؟ آیا داریم به سمت ایجاد تمدن اسلامی می رویم، یا داریم به سمت وابستگی به غرب و وابستگی به آمریکا و تحت تأثیر قرار گرفتن نسبت به بافته ها و یافته های بی مغز غربی ها حرکت می کنیم؟» «بصیرت سیاسی که ما می گوئیم یعنی این. بفهمیم که چه کسی دارد ما را به کجا می برد، به کجا دعوت می کند، به کجا می

ردیف	عنوان پرسش یا شبهه	محور پاسخ	پاسخ رهبر انقلاب به استناد عین عبارات
			کشاند. آیا به سمت اهداف اسلامی داریم حرکت می کنیم؟ به سمت تدبیر روزافزون جامعه داریم حرکت می کنیم؟ یا آن چنان که دشمن مایل است، به سمت بی‌مبالاتی بیشتر حرکت می کنیم، به سمت دل‌باختگی بیشتر به اقطاب مخالف دین داریم حرکت می کنیم. آن بصیرت سیاسی، این است».
۱۱	منظور از نگاه سیاسی؟	نگاه سیاسی از فرهنگ سرچشمه می گیرد	-این خیلی مسئله مهمی است که سبک زندگی ما، ما را به کدام طرف دارد می کشاند؛ این نگاه، نگاه سیاسی است که می بینید از فرهنگ سرچشمه می گیرد؛ بنابراین در دل فرهنگ، سیاست هم هست. با این نگاه به حوادث جامعه باید نگاه کرد. بعضی کوتاه‌نظری می کنند، کوتاه‌بینی می کنند و همه چیزها را منحصر می کنند در دوستی یا دشمنی با یک شخص. یک شخص یا یک جریان چه اهمیتی دارد؟ باید نگاه کرد، جریان‌شناسی کرد؛ در اغلب کسانی که پایشان می لغزد این [جور] است».
۱۲	راه جذب جوان‌ها به مسجد؟	تصرف دل آنها	-«راه جذب جوان‌ها تصرف دل جوان است. دل جوان یک قیامتی است، اوضاعی است. گرایش جوان به معنویت یکی از آن رازهای بزرگ الهی است. یک حرف معنوی را برای امثال بنده که بگویند، خب گوش می کنم، حداکثر اندکی تأثیر پیدا می کنم، [اما] همان حرف را به یک جوان بزنند، منقلب می شود، از این رو به آن رو می شود. دل جوان حقیقت‌پذیر است، دل جوان به فطرت الهی نزدیک است؛ فطرت الله الّتی فطر الناس علیها. دل جوان با نصایح و مطالب معنوی و سلوکی و عرفانی انس پیدا می کند، زود انس پیدا می کند، زود دل‌باخته و دل‌بسته می شود؛ جاذبه جوان‌ها اینهاست».

د - بررسی بیانات در دیدار ائمه جماعات مساجد استان تهران از زاویه آینده نگری

ردیف	موضوع	محور	مستندات
۱	اجتماع در مسجد بر محور ذکر و نماز	<p style="text-align: center;">فرصت:</p> <p>۱- تعاون در امور خیر ۲- بسیج در مقابل دشمن ۳- انجام دادن امور شهر و محله ۴- یادگیری و تعلیم</p>	<p>«بنابراین اگر کار اجتماعی هم در اینجا انجام می گیرد، مثلاً تصمیم می گیرند که یک تعاونی ای درست کنند برای فقرا یا در یک امر خیری تعاون کنند، این با توجه به اقامه صلات است، با توجه به ذکر است، برای خداست، بر محور صلات است. اگر بسیج می شوند از مسجد برای رفتن در مقابله دشمن، این به معنای حرکت جهاد فی سبیل الله هست، بر مبنای خداست، بر مبنای ذکر است؛ اگر وظیفه پیدا می کنند که امورات شهری را، امورات محله را مثلاً از لحاظ امنیت، از لحاظ کارهای لازم انجام بدهند، باز بر محور ذکر [است].»</p> <p>«شما در تاریخ اسلام مشاهده می کنید که مساجد، مرکزی برای تعلیم بود؛ می شنویم و در روایات می خوانیم که در مسجدالحرام یا مسجدالنبی حلقه درس زید و عمرو و بکر از نحله های مختلف فکری و مذهبی وجود داشت؛ معنای این خیلی متفاوت است با کلیسیا یا با کنیسه یهودی که فقط می روند آنجا، یک عبادتی می کنند و بیرون می آیند. مسجد پایگاه است و این پایگاه بر محور ذکر و نماز است.»</p>
۲	ایمان دینی	<p style="text-align: center;">تهدید در صورت نبود:</p> <p>۱- پیروز نشدن انقلاب و به وجود نیامدن نظام ۲- رفتن نظام زیر چتر سلطه فرصت در صورت وجود: - تکانه شدید در نظام سلطه</p>	<p>«آماج این حرکت هم درست همان چیزی است که مایه و هسته اصلی ایجاد نظام اسلامی شد؛ یعنی ایمان دینی، آماج این است. با حکومت اسلامی و جمهوری اسلامی و سیاست های جمهوری اسلامی مخالف اند به خاطر مخالفت با ایمان دینی؛ چون می دانند اگر ایمان دینی نبود، این انقلاب پیروز نمی شد، این نظام به وجود نمی آمد، این زلزله و تکانه شدید در ارکان نظام سلطه پدید نمی آمد. حرکت اسلامی و انقلاب اسلامی یک تکانه شدیدی در نظام سلطه ایجاد کرد؛ بله، دو قطبی بود، با هم مخالف بودند، الان هم همین جور است - قدرت های بزرگ مثل گرگ های درنده ای هستند که منتظر فرصت اند تا رقبا را بدرند، در این شکی نیست - اما همه بر یک اصل متفق بودند و امروز متفق اند و آن، دستیابی به قدرت و زورگویی نسبت به مردم و ملت های ضعیف و حکومت های ضعیف و اجتماعات گوناگون عالم و غارت منابع مالی و اقتصادی آنها و تجمیع روزافزون قدرت برای خودشان است؛ این هدف است.»</p> <p>«اگر اسلام نبود، ایمان به خدا نبود، ایمان به معارف اسلامی نبود، تعهد و پایبندی به وظایف دینی نبود، نظام جمهوری اسلامی هم مثل دیگران می رفت زیر چتر همین نظام سلطه و قدرت استکباری آمریکا و غیر آمریکا؛ همچنان که دیگران رفتند. بنابراین، آماج حمله آنها همین چیزی است که این بنای اسلامی را به وجود آورده؛ یعنی ایمان.»</p>
۳	پایگاه بودن مسجد	<p style="text-align: center;">فرصت:</p> <p>- مشورت - خودسازی - انسان سازی - تعمیر دل و دنیا - زمینه سازی ایجاد تمدن اسلامی - بصیرت افزایی - رشد فعالیت های فرهنگی - بصیرت فرهنگی و سیاسی</p>	<p>«بنابراین مسجد اهمیت دارد، پایگاه است؛ همچنان که معروف شده در زبان ها واقعاً پایگاه است. نه فقط پایگاه برای فلان مسئله اجتماعی، [بلکه] مسجد می تواند پایگاه همه کارهای نیک باشد؛ پایگاه خودسازی، انسان سازی، تعمیر دل و تعمیر دنیا و مقابله با دشمن و زمینه سازی برای ایجاد تمدن اسلامی و بصیرت افزایی افراد؛ و هلم جرأ. مسجد یک چنین جایگاهی است.»</p> <p>«بنابراین مسجد، [هم] پایگاه مقاومت است، هم [پایگاه] رشد فعالیت های فرهنگی و هدایت فرهنگی و بصیرت فرهنگی [است]؛ در دل فرهنگ، سیاست هم هست.»</p>

ردیف	موضوع	محور	مستندات
۴	بصیرت سیاسی	<p>فرصت:</p> <p>- فهم اینکه چه کسی ما را به کجا می برد</p> <p>- فهم اینکه آیا حرکت ما به سمت اهداف اسلامی است</p> <p>- فهم اینکه آیا حرکت ما به سمت تدبیر روزافزون جامعه است</p> <p>- فهم اینکه آیا حرکت ما به سمت بی‌مبالاتی بیشتر مطابق با میل دشمن است</p> <p>- فهم اینکه آیا حرکت ما به سمت دل‌باختگی بیشتر به اقطاب مخالف دین است</p>	<p>«این را هم عرض بکنیم که معنای سیاست فقط این نیست که انسان طرف‌دار زید و مخالف عمرو باشد یا به عکس؛ سیاست یعنی نگاه به حرکت عمومی جامعه که کدام طرف داریم می رویم؛ آیا به سمت هدف‌ها داریم حرکت می‌کنیم یا زاویه گرفته‌ایم و داریم از هدف‌ها دور می‌شویم؟ معنای واقعی سیاست این است. آن وقت در خلال این نگاه، تکلیف آدم‌ها و اشخاص و گروه‌ها و احزاب و جریان‌ها روشن می‌شود که آیا داریم به سمت عدالت اجتماعی می‌رویم؟ آیا داریم به سمت استقلال واقعی دینی می‌رویم؟ آیا داریم به سمت ایجاد تمدن اسلامی می‌رویم، یا داریم به سمت وابستگی به غرب و وابستگی به آمریکا و تحت‌تأثیر قرار گرفتن نسبت به بافته‌ها و یافته‌های بی‌مغز غربی‌ها حرکت می‌کنیم؟ این خیلی مسئله مهمی است که سبک زندگی ما، ما را به کدام طرف دارد می‌کشاند؛ این نگاه، نگاه سیاسی است که می‌بینید از فرهنگ سرچشمه می‌گیرد؛ بنابراین در دل فرهنگ، سیاست هم هست. با این نگاه به حوادث جامعه باید نگاه کرد. بعضی کوتاه‌نظری می‌کنند، کوتاه‌بینی می‌کنند و همه چیزها را منحصر می‌کنند در دوستی یا دشمنی با یک شخص. یک شخص یا یک جریان چه اهمیتی دارد؟ باید نگاه کرد، جریان‌شناسی کرد؛ در اغلب کسانی که پایشان می‌لغزد این [جور] است.»</p>